

Datum
2008-10-21

Vår beteckning
0199-08-02332

Ert datum

Er beteckning
M2008/2286/Kk

Miljödepartementet

103 33 STOCKHOLM

Remissyttrande över Statskontorets rapport 2008:6 "Vrak och ägarlösa båtar"

Sjöfartsverket har getts tillfälle att lämna synpunkter på Statskontorets rapport 2008:6 "Vrak och ägarlösa båtar".

Angående hinder för sjöfarten

Hinder i allmänna farleder

Sjöfartsverket kan liksom Statskontoret konstatera att antalet tillfällen där verket tvingas använda möjligheterna i kungörelsen (1951:321) om undanröjande av för sjöfarten hinderliga vrak m.m. är relativt få. I sammanhanget bör dock nämnas att lagstiftningen angående sjöfynd och bärgningslagstiftningen i sjölagen (1994:1009) tillsammans utgör ett effektivt komplement till kungörelsen.

År 2007 antogs den så kallade Vrakkonventionen (the Nairobi International Convention on the Removal of Wrecks). Konventionen ger stater en effektiv möjlighet att utanför det egna sjöterritoriet, under vissa förutsättningar, undanröja vrak som kan utgöra hinder för sjöfarten eller för miljön. Konventionen ger också en möjlighet att tillämpa vissa av bestämmelserna på en stats eget territorium. Konventionen gör fartygsägarna ekonomiskt ansvariga för de åtgärder som vidtas och ålägger dem en försäkringsskyldighet eller att ställa annan godtagbar säkerhet.

Sjöfartsverket har bland annat till uppgift att dels svara för farledshållning och dels vid behov inrätta nya farleder. Det råder en viss osäkerhet kring Sjöfartsverkets möjligheter att hantera föremål i de allmänna farlederna som inte är sjunkna, men som kan utgöra ett hot mot sjösäkerheten och framkomligheten. Mot den bakgrunden välkomnar Sjöfartsverket Statskontorets förslag om att Sjöfartsverket ges rätt att vidta nödvändiga

Datum
2008-10-21

Vår beteckning
0199-08-02332

åtgärder för att undanröja problem i situationer där fartygs framdrift i allmänna farleder hindras av flytande, men uppenbarligen övergivna, fartyg, eller av kringflytande gods. Befogenheterna bör motsvara dem som Sjöfartsverket har beträffande de situationer som täcks genom kungörelsen (1951:321) om undanröjande av för sjöfarten hinderliga vrak m.m. Sjöfartsverket instämmer i att Statskontorets förslag bör genomföras genom tillägg i kungörelsen och i att en översyn och modernisering av kungörelsen samtidigt bör ske.

Sjöfartsverket stödjer också förslaget om att ge Sjöfartsverket rätt att kräva betalning av ägaren till fartyget eller godset eller dylik för de kostnader som verket vidtar för att undanröja det aktuella hindret. En sådan lösning torde vara en grundläggande förutsättning för att lagstiftningen ska kunna få ett praktiskt genomslag.

Hinder utanför allmänna farleder

Sjöfartsverket vill i tillägg till nu behandlat förslag ta upp frågan om framkomlighet och säkerhet i andra farleder eller stråk för sjötrafiken. Begreppet allmänna farleder är till sitt ursprung ett vattenrättsligt begrepp, där innebörden av att svara för en allmän farled ger rådighet över vattenområdet. Mot den bakgrunden är de svenska allmänna farlederna varken ett heltäckande eller sammanhängande vattenvägsnät. Det innebär att nu föreslagen lagstiftning medför en klar förbättring på området, men att det samtidigt bör övervägas att införa en bredare möjlighet för staten att kunna besluta om att vidta åtgärder för att undanröja hinder i andra områden, exempelvis inom områden där Sverige har trafiksepareringar, t.ex. söder om Öland, eller längs med den norrländska kusten.

En liknande problemställning uppkommer när kringflytande gods eller övergivna fartyg som inte befinner sig i allmän farled, men i nära anslutning till en sådan eller annan led för handelssjöfarten, kan utgöra hinder och/eller fara för sjöfarten.

Ett förslag till utvidgad befogenhet att undanröja även andra hinder måste samtidigt noggrant avvägas och utformas så att rättigheten blir en möjlighet att agera i sjöfartens intresse och inte en skyldighet att ingripa mot alla kringflytande föremål på svenskt sjöterritorium.

Sammanfattningsvis vill Sjöfartsverket därför föreslå att man i samband med nu föreslagen författningsändring ser över möjligheterna till att utöka det geografiska området inom vilket hinder för sjöfarten bör kunna tas omhand.

Datum
2008-10-21

Vår beteckning
0199-08-02332

Angående miljöfaror från vrak och sjunkna fartyg

Sjöfartsverket instämmer i att det är angeläget att öka kunskapen om miljöhotet från tidigare sjunkna vrak. De åtgärder som Statskontoret föreslår, det vill säga *inventering*, *inspektion* och vid behov *sanering* av miljöfarliga vrak och sjunkna fartyg, anser Sjöfartsverket vara ändamålsenliga. En viktig uppgift inom ramen för ett genomförande är att utföra riskbedömningar och att väga miljönyttan mot de kostnader som samhället får vid en eventuell sanering.

Ansvar för samordning

Statskontoret framhåller att det i första hand finns två potentiella aktörer som är lämpliga för uppdraget, nämligen Sjöfartsverket, utifrån sitt sektorsansvar och expertkunnande, och Kustbevakningen, utifrån sitt uppdrag inom miljöräddningstjänsten och sina resurser för liknande uppgifter. Sjöfartsverket anser inte att det utifrån Statskontorets resonemang klart går att dra slutsatsen hos vilken myndighet som uppdraget naturligen hör hemma, men likt Statskontoret kan Sjöfartsverket konstatera att de föreslagna uppgifterna kräver olika kompetenser och resurser som finns inom olika myndigheter samt inom den privata sektorn.

Sjöfartsverket ser behovet av en samordningsroll och att denna utgör en viktig nyckelfunktion för att effektivt kunna minska miljörisken från vrak och sjunkna fartyg.

En viktig utgångspunkt i diskussionen om ansvarsfördelning bör vara att samhällets resurser används på det för samhället effektivast möjliga sätt. Sjöfartsverket ser det därför som naturligt att den kompetens och de resurser som samhället byggt upp inom Kustbevakningen för miljöräddning också tas till vara för miljöskydd från vrak, även om lagen om skydd mot olyckor inte är tillämplig. Den farhåga som Statskontoret ger uttryck för, att Kustbevakningens medverkan kräver full kostnadstäckning, bör kunna hanteras genom regeringens normala styrning av sina myndigheter. Vid större saneringsuppdrag förutser Sjöfartsverket, likt Statskontoret, att sådana uppdrag måste handlas upp på den privata marknaden.

Finansiering

Sjöfartsverket anser, i likhet med Statskontoret, att, oavsett vilken myndighet som tilldelas detta uppdrag, full finansiering via anslag förutsätts för att möjliggöra uppdragets genomförande.

Datum
2008-10-21Vår beteckning
0199-08-02332*Författningsregleringar m.m.*

Sjöfartsverket instämmer i att uppdraget att genomföra en inventering lämpligen bör ges i ett uppdrag från regeringen.

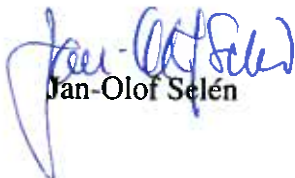
Angående rätten till undersökning och sanering av vrak är Sjöfartsverket av uppfattningen att denna bör regleras i lag, men anser att den mest ändamålsenliga lösningen är att utforma en fristående lag för dessa åtgärder. Skälen för detta är flera. I flera avgörande delar skiljer sig lagstiftningen för fartyg och vrak åt; det kan därför vara lämpligt att inte sammanblanda lagregleringen för vad en myndighet får besluta såvitt avser fartyg i trafik och nyligen förlista fartyg med de vrak som förslaget nu behandlar. Oavsett vilken myndighet som ges uppdraget så kommer genomförandet att innebära att flera myndigheter måste samverka för att uppnå det eftersträvade resultatet. En sådan samverkan kan vara lämplig att reglera i samma författning där myndigheterna ges rätt att genomföra åtgärderna. Vattenföroreningslagen är idag en omfattande lagstiftning där många tillägg gjorts, bland annat mot bakgrund av införlivandet av EU-direktiv, varför det kan vara svårt att se var regleringen av vrak skulle passa in.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Sjöfartsverket därför att rätten till undersökning och sanering av vrak regleras i en egen, fristående, lag som koordineras med införlivandet av Vrakkonventionen.

Angående nedskräpning m.m.

Sjöfartsverket har inga synpunkter på denna del av Statskontorets rapport.

I handläggningen av detta ärende, som har beslutats av generaldirektören Jan-Olof Selén, har deltagit chefen för Sjöfart och Samhälle Maria Gelin, chefsjuristen Gunilla Malmlof, stf sjösäkerhetsdirektören Per Nordström, avdelningsdirektören Ulf Dyberg, verksjuristen Anna Staaf samt chefen för Transportpolitiska enheten Magnus Sundström, den sistnämnde föredragande.

Jan-Olof Selén

Magnus Sundström

Datum
2008-10-21

Vår beteckning
0199-08-02332

För kännedom till:

- Näringsdepartementet
- Justitiedepartementet
- Kustbevakningen
- Styrelsen/styrelseparmen
- Verksledningen